

Besøg på Seges - veterinærstuderende

Malene Budde

28-02-2022

STØTTET AF
Mælkeafgiftsfonden
Kvægafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

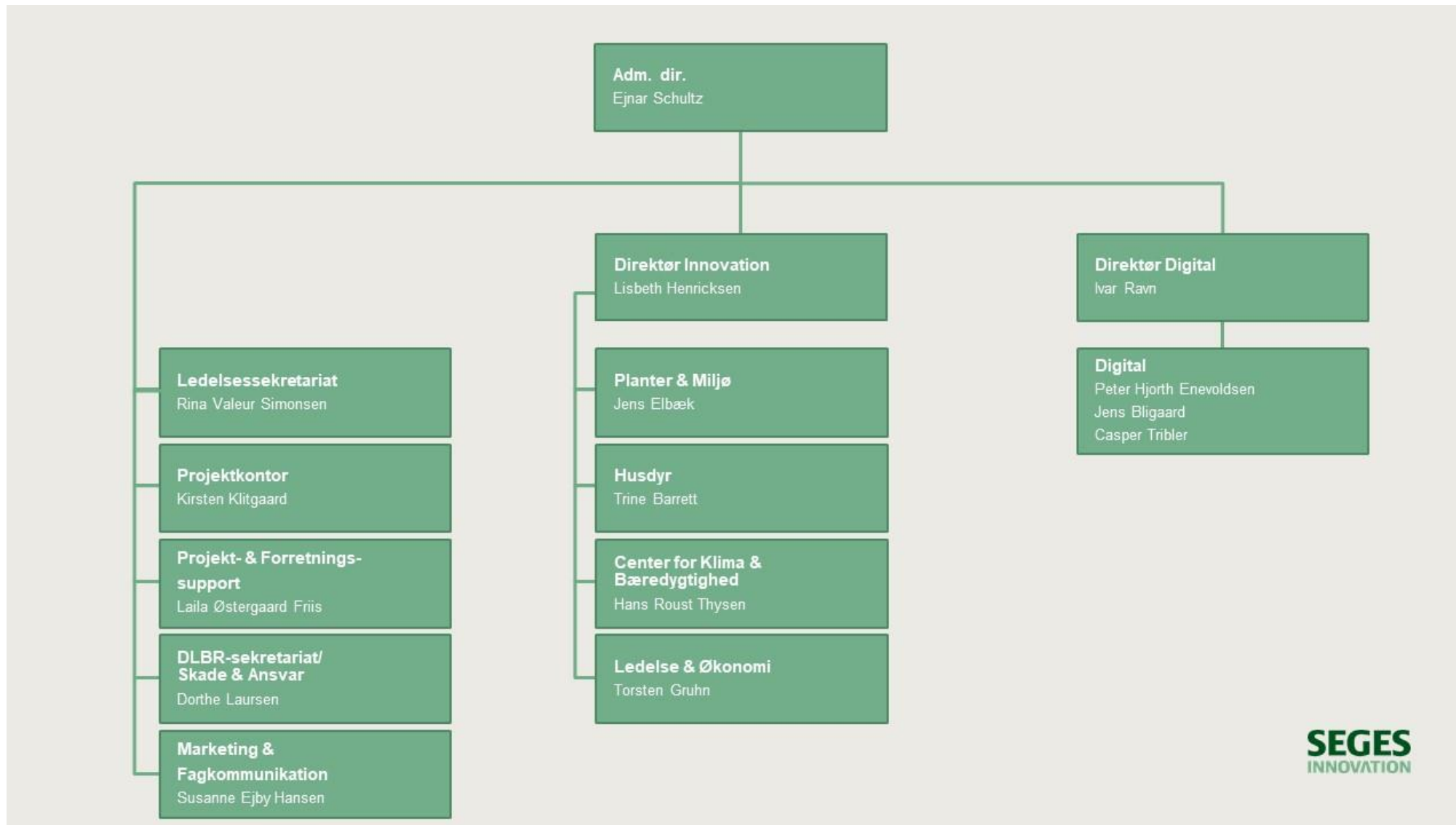
Lidt om mig

- Dyrlæge 2004
 - Praksisejer 2006
 - Kvægfagdyrlæge 2010
 - SEGES 2020

SEGES Innovation – hvad er det?

- Privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation
 - Forskning og innovation inden for landbruget
 - IT-redskaber – eksempelvis DMS
 - Formidling af viden: Landbrugsinfo, SegesTV og kongresser
 - 530 ansatte

Opbygning

Sundhed og produktion - kvæg

- 7 kvægdyrlæger
 - Smitsomme sygdomme
 - Smittebeskyttelse
 - Velfærd
 - Kalve
 - Yversundhed - mælke kvalitet

Mit arbejde

- Salmonella
 - Projektleder
 - Besætningsbesøg
 - Henvendelser fra dyrlæger og landmænd
- Smittebeskyttelse
 - Information
 - Værktøjer
 - Biogas

- Mælke kvalitet
 - Faglig sparring til kvalitetsteknikerne
 - Besætningsbesøg
 - Information

- DMS

Salmonellasanering i praksis

Hvad skal vi opnå på et besøg?

Systematisk gennemgang af besætningen

Afklaring af risiko-områder

Forståelse for landmanden og de rammer han er i

Afklaring af vidensniveau og motivation

Formuler tiltag/handlingsplan

Følg kalvens vej:

Salmonella
Risikovurdering •

Afsnit 4b. Risikovurdering for Salmonella Dublin

Trin 4b ser på, hvor, under den daglige pasning eller andre steder i driften, der kan være forhold, som kan fremme spredningen af Salmonella Dublin – såvel som andre smitsomme vira og bakterier. Der laves en liste over mulige risikofaktorer inden for de grundlæggende områder, fra kalven bliver født, frem til den er en voksen ko. Der differentieres under nogle punkter mellem risikoen, hvis der kan forekomme kontakt til dyr, der optræder på risikoliste for Salmonella Dublin. Listen skal være opdateret indenfor de seneste ca. 6 måneder for at være nogenlunde anvendelig til formålet. Er den ældre, bør man anse dyrene for havende ukendt status.

Område /Gruppe	Risiko-faktor	Risiko-score	Score og kriterier for paratuberkulose	Dato:	
Kælvningsområde	1.1 Mange/flere kælvere i kælvningsområde	0	Sker aldrig		
		5	Sker sjældent og kun hvor køer ikke optræder på risikoliste		
		15	Sker jævnligt, men kun hvor køer ikke optræder på risikoliste		
		20	Sker sjældent men uanset køers teststatus		
		25	Sker ved ca. halvdelen af kælvingerne uanset køernes teststatus		
		30	Sker altid uanset køernes teststatus		
	1.2 Ophobning af gødning i kælvningsområdet	0	Sker aldrig		
		6	Gødning fjernes dagligt. Kun lidt synlig gødning		
		10	Rengøres 1-2 gange /uge. Mere gødningsfrit end -forurenet område		
		14	Rengøres 1-2 gange/måned. Mere gødningsforurenet end -frit område		
	1.3 Syge køer i områderne	20	Rengøres mindre end 1 gang månedligt. Omfattende gødningsforurening		
		0	Bruges ikke til sygeboks		
		5	Bruges til dyr med lemmelidelser		
		10	Bruges til dyr mistænkt for mælkefeber, ketose o.l.		
		10	Bruges til dyr, der »synes svage« men uden egentlig diagnose		
	1.4 Nyfødte forbliver hos moderen	15	Bruges til dyr med mave-tarmidelser andre end salmonellose		
		20	Bruges til dyr mistænkt for salmonellose		
		0	Fjernes altid < 1 time efter kælving		
		4	Fjernes altid senest 6 timer efter kælving og går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
		6	Fjernes > 6 timer i 1-5 ud af 10 kælvinger og går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
		12	Fjernes > 6 timer i over halvdelen af kælvingerne, men går kun sammen med dyr, der ikke optræder på risikoliste		
		15	Fjernes > 6 timer i 1-5 ud af 10 kælvinger og har gået sammen med dyr med ukendt status eller som er med på risikoliste		
	1.5 Kalve patter køer	20	Fjernes > 6 timer efter de fleste kælvinger og har gået sammen med dyr med ukendt status eller som er med på risikoliste		
		0	Aldrig		
		3	Sker sjældent og kun fra køer der ikke optræder på risikoliste		
		6	Sker jævnligt men kun fra køer der ikke optræder på risikoliste		
	1.6 Køernes yvere er gødningsforurenede	8	Sker sjældent eller jævnligt fra køer med ukendt status eller som er med på risikoliste		
		10	Sker altid og uanset test-status hos køerne		
		0	Aldrig		
		3	Patter er rene, yvere er moderat forurenede på en del køer i kælvningsområde		
5		Patter er rene, yvere er væsentligt forurenede på de fleste køer			
I alt risiko kælvningsområde	7	Patter er lettere forurenede, yvere væsentligt forurenede på de fleste køer			
	10	Patter og yvere er meget forurenede på de fleste køer			
	110				

Kælvningsboks – ser vi det samme?

Find praktiske løsninger - og vær konkret

Kalven ud af kælvningsboks

Ungdyr – belægningsgrad:

Ungdyr – sektionering:

Flytning af dyr

Nykælverboks

Forurening af foder:

Forurening af foder

Forurening af foder:

Forurening af foder:

Vask

- **Aldrig** højtryksrens i nærheden af dyr!
- Brug en sæbe med højt pH og (tenesider)
- Desinfektion – temperatur, koncentration og kontakttid

Medarbejdere

- Mangler viden!
- Ansvarlige for mange af rutinerne ude i besætningerne.
- Vi er mennesker – vi vil bare gerne gøre det, der er nemt.

Test:

Test – formål:

- Hvad skal testen bruges til:
 - Lovpligtig
 - Opfølgning på tiltag
 - Udbredelse af smitte
 - Udsætning af dyr

Stikprøvestørrelser

- 500 kviekalve årligt
- 4x8 kvartalsblodprøver
- De er alle 0
- Er du sikker på at kalvene er fri?

- Prævalens på 10 % - 28 stikprøver
- Prævalens på 5 % - 56 stikprøver
- Prævalens på 1 % - 225 stikprøver

Handlingsplaner:

Tænk SMART

- Specifik
- Målbart
- Accepteret
- Realistisk
- Tidsfastsat

Hvem laver I handlingsplan for:

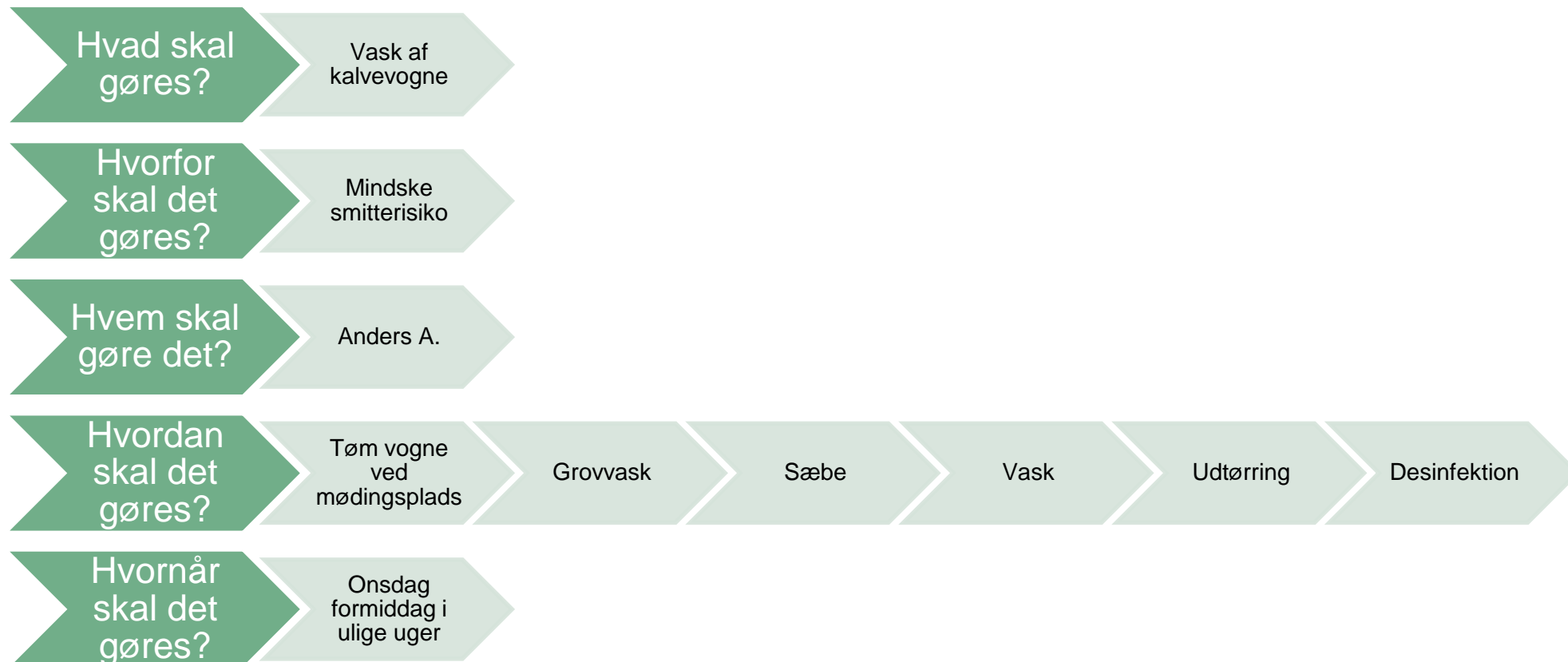

Landmanden i centrum!

- Lav den sammen
- Lad landmand/ansatte komme med forslagene
- Lav ikke flere tiltag, end der kan håndteres

Vær konkret

Handlingsplaner

SEGES Mælkeafgiftsfonden Kvægaftsfonden

Aftalte tiltag:

Navn:	[REDACTED]
Chr:	[REDACTED]
Besøgsdato:	4.10.20 6. oktober 2020

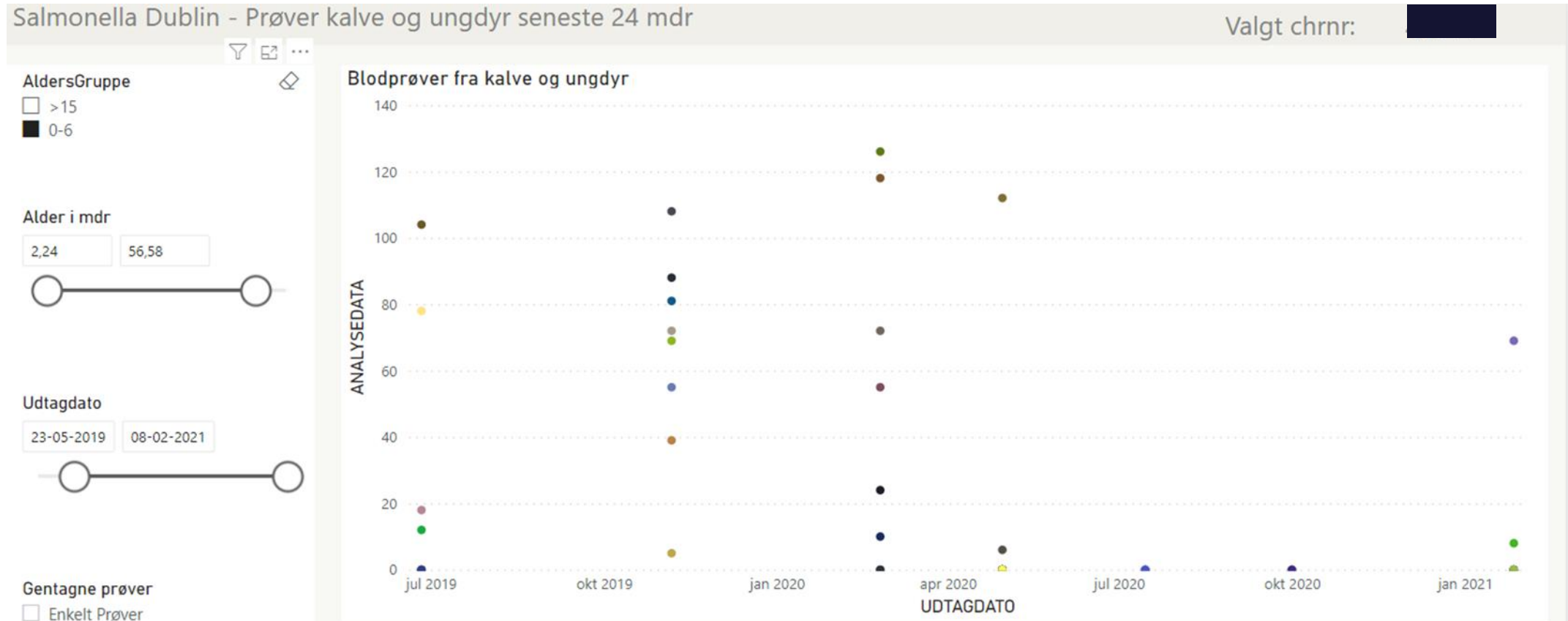
1. Hvad skal gøres:	Kalvene skal hurtigere ud af kølmingsboksen - Fødegitter fjernes på et stykke - erstattes af rør. - Lav pallebanke, hvor kalvene kan flytte ud. - Lav "en skede" af oversvet tønde til flytning af kalve ud af dybstrøbet.
Mål:	Mindske smittesikke til nyfødt kalv
Tidsfrist:	8. oktober
Ansvarlig:	Jauke - Malene sender billeder

2. Hvad skal gøres:	Vask kalvebøtte /- hytte mellem hver kalv - brug en sæbe med højt pH og tenseside. - vask kun med lavt tryk i nærheden af dyr.
Mål:	Mindske smittespredning mellem kalve
Tidsfrist:	20. oktober 2020
Ansvarlig:	Jauke - Malene sender liste m. sæbe

3. Hvad skal gøres:	Vask af hjul på mælkevogn - Ved hjørnet af kalvestald, hvor der er afløb. Kræver montage af slange. - Kun om aftenen. - Alternativt kan "overgangen" vaskes før mælkevogn køre til kalvestald.
Mål:	Mindske smitte risiko til kalve
Tidsfrist:	6. oktober 2020
Ansvarlig:	Jauke

- Ejerskab
- “Keep it simple”
- Vær konkret!

Opfølgning – husk det 😊

Motivation - kommunikation

VORES ANTAGELSER OMKRING ANDRE MENNESKER

- Vi tror mennesker tænker rationelt
 - Vi antager ofte, at folk ændrer adfærd, hvis de har nok kendskab/viden – *forkert*
 - Vi antager ofte, at folk ændrer adfærd, hvis de har en intention om det – *forkert*

Hvorfor er det svært at flytte mennesker?

- Vi gør det, vi er trygge ved – vi satser på det kendte
- Menneskes vilje er en begrænsning, der kun er åben i få perioder i løbet af dagen
- Vi vil til enhver tid vælge det kendte frem for det ukendte, fordi det kendte er så trygt og en vane/rutine
- Vi vælger altid den nemme udvej, selvom den anden vil give bedre resultater

Forstå hvad du er op imod

Forsøg: Du har 100 kr. hvad skal du have for at sætte dem på spil i plat eller kroner?

Resultat: Deltagerne krævede i gennemsnit det dobbelte, altså ca. 200 kr. for at spille med.

Hvorfor

- Det betyder blot, at vi mennesker finder større motivation i, at arbejde for at bevare vores hverdag, end vi vil arbejde for en potentiel gevinst i fremtiden.
- Vi vil have udsigt til noget, der er mindst dobbelt så godt, som det vi har, før vi er villige til at sætte hverdagen over styr!
- De nye tiltag, skal altså ikke være bedre end dem, landmændene har lige nu. De skal være dobbelt så god, før landmændene og medarbejdere vil hører mere
- Alternativet skal være mindst dobbelt så godt.
- **Vi forandrer os ikke, fordi vi sætter mere pris på, hvad vi har, end hvad vi muligvis kan få**

Rådgivning og kommunikation i Salmonella-projekt

- Vær åben og nysgerrig
- Empati og tillid
- At lytte - aktivt
- Vær tålmodig
- Små forandringer
- Husk at bruge åbne spørgsmål – hv-spørgsmål
- Kropssprog
- Spørge-ramme med ”de svære spørgsmål”
- Hav fokus på samtalens overordnede kontekst
- Hvor ligger motivationen hos mennesket foran dig?
- Hvilke barrierer er der?
- Hvad er på spil hos dig?

Spørgsmål/kommentarer?

Jeg kan ikke tage en beslutning længere. Jeg vil gerne stole på min intuition, men er forvirret ...
Jeg har fire forskellige mavefornemmelser!

